

Tionde roten, tomt 15

Kvarteret Göta Kanal

Tjugotredje roten 1637–57v

Östra Hamnen

Tolfte roten 1657h–1670

Mauritz Kock

1637: 4 mtl, 1641, 1638–40: 5 mtl, 1642: 3 mtl, 1643–44: 2 mtl

Mauritz Kock måste mycket tidigt ha bott i Göteborg men först på S:t Jacobsgatan (Drottninggatan). Vid kämnärsrätten den 19.8.1630 vände sig nämligen *Henrik Tulebo* mot Mauritz Kock och beskyllde honom för att ha byggt åtskilliga fot för nära honom på S:t Jacobsgatan. Mauritz Kock berättade, att huset redan hade stått i hela sex år och att käranden hade varit honom behjälplig med att lägga tomtstenarna och då icke talat om saken. Henrik Tulebos klagan ogillades.

1633 hade *Cornelius Fellbier* instämt Mauritz Kocks hustru, som i september enl. 7 art RR-balken dömdes att betala, eftersom hon fyra gånger uteblivit från rätten efter stämning.

Om Mauritz Kock säges det i yrkesregistret 1639, att "handlar och är en skeppare".

Den 6.3.1643 kom *Peder Larsson Kock* till rådhusrätten och berättade, att han och hans bror Mauritz Kock hade förlikats med *Johan Kirsten Engelsman* om den skuld han hade att fordra av dem på det sättet, att de skulle i ett för allt betala honom 40 pund sterling. De lovade att strax betala 16 av de 40 punden sterling med master, som de efter sin inlagda transport hade sålt till *Alexander Merser*. I den mån sedan de ifrågavarande masterna icke efter mätesmannavärdering räckte till ställde de det hus i pant, som de hade köpt av *Allwin Jacobsen* och som tidigare hade tillhört *Måns Bengtsson* och som var beläget på Kungsgatan här i staden. (Måns Bengtsson bomslutare bodde 2.134 1637–54.) Käranden skulle få göra sig betalt därutur nästkommande Laurentiitid, om bröderna Kock då inte hade förnöjt honom.

Mauritz Kocks arvingar hade i april och oktober 1658 instämt *Bengt Börgesson*. Änkan borde finna sig i förlikningen eller söka Peder Kock, som skrivit hennes namn på denna.

Olof Ambrusson 1648: 2 mantal senare 10.11 (*bror till Börge Andersson Bohm* 10.105 och 10.106?)

En av Mauritz Kocks arvingar torde ha varit

Tore eller Toll Kock

1654–60 (också 9.44) Begr. 26.2.1670

som efterträddes av svågern

Per Nilsson (Kronans) skeppslöjtnant eller (1673) skeppar

1660–63 ½ 1665: 2, 1666: 4 1667–70–74 1677–85.

I samband med en tvist i kämnärsrätten den 10.11.1687 mellan *inspektör Jöns Håhl*, käre, och *Börge Andersson Bohm*, svarande, framgår det att löjtnant Peder Nilssons hustru hette Anna Mauritzdotter. Tvisten gällde dessa makars sjunde part i *strömbåten Fortuna* och dess från april 1683 avkastade frakt och vinst. Båda parter ville tillägna sig den, den ene på grund av upprättat köp och den andre på grund av förpantningsrätt. Tidigare omkring 1670 hade Peder Nilsson ägt skutan *S:t Johannes* för vilken han i september 1670 fick sjöpass för att gå till Skottland.

En *hustru Maria ibid* 1.2.1662 troligen *Maria, Wilhelm Fellbiers syster* 1.2.1663 1665: 2, 1666.67

Skeppslöjtnanten Peder Nilsson sålde den 8.5.1686 gården till Carl Ingelsson Berg, som sedan i kämnärsrätten 1688 fordrades av Peder Nilssons måg *Johan Jöransson Lederius* och dennes hustru *Bengta Pedersdotter* på resterande 100 rdr eller 150 d smt. Carl Ingelsson Berg ansåg, att han vid gårdeköpet hade fått dilation att betala, när lägenheten erbjöds. Den 14.4.1688 pantsatte Carl Ingelsson Berg till *Maria v. Savelands* förmyndare för lån av 100 rdr sitt "jetzigen Wohnhaus und Grund belegen beim kleinen Baum an der hauen benachbahrt von Per Larsson und Nils Bryntesson" med allt löst och fast. *Nils Lässe* och *Jacob Danielsson* var vittnen.

Våren 1690 berättade Carl Ingelsson sig ha betalat sin svärmoder *Brita Jon Olufssons* begravning med egna medel, han hade tillhandlat sig sin sal svärmoders hemförarebåt värderad till 40 rdr (EIIa:6)

I december 1698 berättade Carl Ingelssons änka Kerstin Jonsdotter, att hennes sal man i samfällt 11 1/2 års tid tjänat som köpmansdräng hos handelsmannen *sal Anders Hansson* och sedan dennes sterbhus i sex år enligt attest av dennes son *mons. Hans Andersson*. Vid denna tidpunkt var Anders Hanssons änka *Britta Börgesdotter* död. Vid sin död hade Carl Ingelsson resterande fordran på Anders Hanssons sterbhus. Carl Ingelssons änka betalade tomtöret ännu 1700. Men redan 9.7.1700 omtalas

Måns Hansson Phoenix

som ägare (se grannen i söder Lorentz Andersson).

Visitören vid Stora sjötullen *Måns Phoenix* omtalas 1685 i samband med en gård i Haga. Den 3.10.1698 pantsatte han en gård på Vallgatan mellan kyrkoherdegården i öster och Oluf Jemtings änka till banken (Se också 1/6 2.42, kv Gymnasiet.) Flyttade till 9.26, Polismästaren 1711.

Den 6.4.1700 begärde *Måns Phoenix* återställandet av en strömbåt i vilken Nils Larsson hade immission och av vilken *Måns Phoenix* och hans familj hade sitt livsuppehälle (EIIa:16).

I en inlaga daterad den 27.10.1704 (EIIa:17) klagade visitören *Måns Phoenix* över ett privet, som hans granne hade låtit "grawit honom för när mitt emot hans farstugudörr, så att alla, som går på huset lärer höras in i hans (*Phoenix*) stugu." Detta var besvärande, därför att grannen (*Woldauer*) dagligen på grund av sin profession hade många gäster "och på längden, när det blifwer fullt, lärer det rinna in i min gård". Grannens tomt var enligt *Phoenix* stor nog att placera privetet "neder i gården" och inte "Måns till förtret sättiat mitt för Måns dörr", *Måns Phoenix* klagomål över att *Woldauer* låtit gräva sitt hemlighus så nära intill hans plank och mitt intill hans förstugudörr, att det "länder honom i sin stuga och dem, vilka hos honom in- och utgå, till en oanständig Prospect" behandlades i RR (se 1704, 479)

Måns Phoenix skrev den 15.6.1711, att han hade ackorderat med amiralitetslöjtnant *Magnus Ramdahl* om *Phoenix* hus, *Ramdahl* skulle köpa det för 1 600 d smt plus en diskretion till *Måns*

Phoenix hustru. Han hade blott erhållit de 40. Trots försäljningen hade Måns Phoenix avkrävt 40-depenning för ett halvt års hyra.

Måns Phoenix köpte i stället den 16.7.1711 för 768 d smt gården 9.26 på Spannmålgatan och fick fasta den 7 sept s.å. på den gården.

Löjtnant Magnus Ramdahl

1712–

Hustru Christina Ramdahl klagade 14.6.1715 (EIIa:27) över utskylder under sin man löjtnant Magnus Ramdahls frånvaro i Kung Maj:ts tjänst. Detta år värderades tomten till 300, huset till 1 120 d smt och familjen Ramdahls lösegendom till 200 d.

Magnus Ramdahl var enligt upphandlingslängden 1717 då kapten vid amiralitet och hade hustrun Christina Liedberg och pigan Elin Börgesdotter. En avlidne amiralitetskapten Magnus Ramdahls dotter begravdes D 28.7.1725 (den 6.9.1724, när en annan dotter begravdes kallas han ej avliden) I tomtöreslängden 1725 omtalas hans änkefru med pigan Anna Svendsdotter. Enligt bouppteckningen 8.3.1726 efterlämnade han 2 152 d smt, därav gård vid Östra Hamnen mellan Johan Wolfdauer och skepparen Johan Collin, värderat 2.000 daler. Änkan Christina Liedberg gifte om sig med

handlanden Claes Lemmike,

begr. D 30.3.1739 (till vilken *Anna Kjerrulf* var mor eller svärmor Berg II:9–10, 100.). Den 6 okt 1736 uppbjöds hans vid Lilla Bommen belägna hus och gård för styvbarnens där inestående arv.

Den 7.6.1736 lät handelsmannen Johan Mellenberg (se 1.31, Bisk. och 7.41–42) första resan uppbjuda handelsmannen Claes Lemmikes vid Östra Hamnen belägna hus och gård, vilken han tillhandlat sig den 28 nov. 1735 på offentlig auktion. Fastebrevet, utfärdat den 3.11.1736, uppger att gården låg mellan amiralitetskaptenlöjtnanten Nils Gyllenskrufs hus och gård å södra sidan och skepparen Nils Collins å norra och att gården kostat 1 300 d smt och hade arealen 87 1/3 fot i längd och 35 1/4 fot i bredd, svenskt mått.

Det meddelas i magistratens registratur 26.4.1739 att avlidne handelsmannen Claes Lemmikes styvbarn hade bekommit deras fäderne av försäljningssumman för Lemmikes på auktion försålda hus och gård i staden. Sedan var det i behåll till övriga borgenärer 253 d smt (plus ören).

Kamrer Petter Griese i Stockholm hade enligt magistratens registratur i maj 1744 (Ba:50) av kasören vid Lanttullskontoret i Göteborg begärt attest om framlidne skeppskapten Måns Ramdahls rätta arvingar till hans lönefordran hos Kungl. Maj:t. Magistraten erhöll då den 20 5.1744 (EIIb:32) följande attest: ”Att Fru Christina Liedberg, som uti sitt förra gifte ägt till man afledne skieps Capitainen Måns Ramdahl och uti senare afledne handelsman Claes Lemmike samt Barne med sahl Capitainen Ramdahl Mikael och Elisabeth Ramdahl, vars förmyndare handelsmannen Daniel Wetterling varit, äro efter afledne Capitainen Måns Ramdahls enda och rätte arfwingar, som efter begiäran till bewijs lemnas af Giöteborg d 19 Maii 1744.

Torsten Lohm Jonas Flybach”

Uppenbarligen sålde Johan Mellenberg denna gård till

Handelsmannen Nils Fehman

1737–55, hans ödetomt 1760–70

Som granne till bryggaren Leonard Thim begärde Nils Fehman 1740 besiktning av dennes eldfarliga hus. Han nämndes 1757 9.29 som ägande till ett hus gränsande till Olof Österbergs ödetomter vid hamnen.

Hökaren Jonas Carlsson

lät den 3.3.1777 första gången uppbjuda en vid Östra Hamnen och Lilla Bommen i stadens femte kvarter belägen ödetomt emellan avlidne skepparen Berndtssons å norra sidan varande ödetomt och handelsmannen Magnus Haeggboms tomt å södra sidan som avlidne inspektoren Fehmans änka Anna Greta Fehman den 27.2.1777 sålt till hökaren Carlsson mot 183 rdr 16 skill specie, 30-penning 6 rdr 5 skill 4 r.

1780 omtalar tomtöreslängden *hökaren Jonas Carlssons stenhushus* men 1785–87 hans ödetomt och 1790 hans änkas dito.

Den 18.6.1793 hölls auktion på avlidne hökaren Jonas Carlssons och dess även avlidna hustru *Madame Catharina Carlssons* f. Holm omyndiga barns *bagarlärningen Carl Olof Carlssons* och dottern *jungfru Anna Catharina Carlssons* korsvirkeshus vid Östra Hamnen under nummer 10.15. Det hade värderats till 1 382 rdr specie. Gården inropades av handelsmannen Isac Rydberg (uppbud 14.10.1793) genom dess broder *handelsman Lars Rydberg* för 1 222:16 rdr specie. (8 000 d smt).

1800 tillhör gården handelsman Olof Spargren och kallas 1807 Johan O. Jacobssons hus.

Senare uppbud av 10.15

klockare Carl Peter Grundell	11.10.1813
bleckslagare J P Svensson	19.12.1859
kommissarie J A Göthe	20.2.1865
slaktare Johan Svensson	28.10.1867
sjukhuskommissionär J.A. Göthe	20.3.1871